

Vejce

Na světě žije třikrát víc slepic než lidí, tedy přibližně 25 miliard! Barva skořápky závisí na plemeni slepice. Tloušťka skořápky, chuť a barva žloutku se mohou lišit také podle toho, čím se slepice krmí. Abychom zjistili, kolik vajec za rok sníme, přinese každé dítě do školky prázdný karton od vajec (krabičku na 10 kusů). Při počtu 25 dětí můžeme z kartonových obalů postavit pořádnou pyramidu, ta odpovídá množství vajec, které každý z nás za rok sní, ať už samotných, v pečivu nebo ve vařených pokrmech. V roce 2020 připadalo na jednoho obyvatele přibližně 239 vajec. V České republice v roce 2024 to bylo 238 vajec.

TIP

Zajímavé informace o slepicích a vejcích naleznete v knize Ich wollt ich wär ein Huhn (česky Chtěla bych být slepice) od Barbara Sandri a kolektivu autorů, nakladatelství Die Gestalten Verlag.

Aktivita

Slepičko, slepičko, kdo ti vzal vajíčko?

Potřebujeme

dřevěné vajíčko, příp. šátek na zavázání očí

Kompetence

klíčová kompetence k učení

Popis činnosti

Hra má stejný průběh jako hra Alíku, Alíku, kdo ti vzal kostičku?¹ Děti si sednou do kruhu, slepička sedí uprostřed se zavřenýma nebo zavázanýma očima a z dlaní udělá mističku, v které bude ležet dřevěné vajíčko. Určený zloděj jí opatrně ukradne vajíčko z hnízda. Když se vrátí na své místo, všichni zvolají: „Slepičko, slepičko, kdo ti vzal vajíčko?“ Slepička smí třikrát hádat, kdo je zloděj. Pak je na řadě další hráč.

TIP

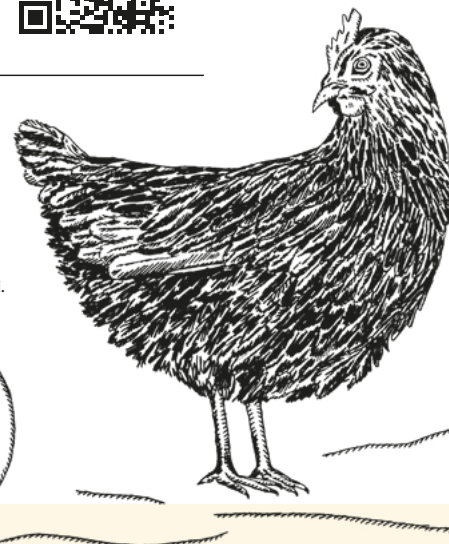
Vysvětlení číselného kódu vyraženého na vejcích naleznete na stránkách Spolkového ministerstva zemědělství a výživy: <https://www.bmleh.de/DE/themen/ernaehrung/lebensmittel-kennzeichnung/pflichtangaben/eierkennzeichnung.html>

Odkazy

V češtině si tyto informace přečtěte na

¹ Pozn. překladatele: Hra Alíku, Alíku, kdo ti vzal kostičku? se hraje takto: Děti si sednou do kruhu, mají ruce za zády, jeden hráč je pes Alík a lehne si doprostřed kruhu se zavázanýma očima, před „čumákem“ má „kost“ (např. dřívko nebo jiný malý předmět). Určený hráč se tiše přiblíží k Alíkovi a kost mu ukradne, pak se vrátí na své místo a ruku s kostí schová za záda. Všichni hráči pak nahlas zvolají: „Alíku, Alíku, kdo ti vzal kostičku?“ Alík se probudí (sundá z očí šátek) a začne pátrat po své kosti. Před podezřelým hráčem zašteká a ten mu musí ukázat ruce. Má tři pokusy na to, aby odhalil, kdo mu kost ukradl.

Syrové nebo vařené?

Potřebujeme	syrové a vařené vejce
Kompetence	klíčová kompetence k řešení problémů
Popis činnosti	Vejce jsou často k nerozeznání a člověk neví, zda jsou vařená nebo syrová. To lze zjistit malým pokusem. Vejce na stole roztočíme, jako když se točí lahev. Vařené vejce se točí zlehka a rychleji, a když na něj přiložíme prst, zůstane stát. Syrové vejce se oproti tomu točí pomaleji, když ho zabrzdíme prstem a prst hned zdvihneme, ještě se bude chvíli otáčet. Vevnitř je totiž ještě tekuté a tekutina se i po zabrzdění přelévá sem a tam a točí vejcem. Možná je mezi dětmi ve školce (nebo mezi bývalými předškoláky) někdo s rodinou, která chová slepice. To by byl výborný cíl pro výlet. Děti by tak měly možnost si prohlédnout chov slepic na vlastní oči a přímo se zeptat na všechno, co je v této souvislosti napadne. Existují i mateřské školy, které chovají slepice. ¹
TIP	Video v němčině na YouTube, kanál LBV-Naturschwärmer „Das globale Huhn. Eierkauf und Nutzungsformen“ (česky Globální slepice, nákup vajec a způsoby využití).

¹ V té souvislosti dodáváme, že se již objevují i mateřské školy, kde chovají slepice. V Plzni je to například školka Na Dvorku v Plzni Koterově, chov slepic byl podpořen Nadačním fondem Zelený poklad. Stejně tak skvrňanská 70. mateřská škola také začala chovat slepice.

Vztah k vzdělávání pro trvale udržitelný vývoj

V celém Německu pochází 16 % prodaných vajec z ekologického zemědělství a tento trend má stoupající tendenci. To je na první pohled velmi pozitivní. Tyto slepice jsou krmeny biologickým krmivem, vejce procházejí zevrubnou kontrolou a na trh jsou dodávána čerstvá, genetické modifikace a pesticidy jsou zakázané, antibiotika jsou v chovech povolena jen ve výjimečných případech. Průmyslové velkochovy jsou však možné i za naplnění podmínek pro certifikaci BIO. Pokud chceme mít vejce od slepic, které mají dobrý život, měli bychom nakupovat přímo u výrobce. V České republice se v roce 2023 vyprodukovalo v ekologickém zemědělství pouhých 0,5 % vajec.

Odkazy Zajímavé informace k vejcům jejich spotřebě a produkci v ČR čtete na

